

Υῶς ku γεεc de baai
Buying or selling a home

Government
of South Australia

Office of Consumer
and Business Affairs

Yöc ku yee de baai

Yöny de baai

Yöny de yöt ke baai ee töng de kä dit yee koc juéc maam. Ee pieth të cïn rot yik kaam bin ku pel bin wëu töu ke yin njiny tñ.

Na wic ba baai koc , ke yi thiec koc bë yin kuony ago lëu:

- Be yithku njic apieth
 - Thöngë bë yee keek kedhie ë maktaab kë yee kë bë, mataab ye koc dhën wëu ku koc thii töu thin
 - Bär ke yi rot juiir ba yöny de baai tær
 - Ye thiec na koc kë kuc
 - Ye wël kedhie koc kuen ku jol thöny
- Duöne go yöc ke këcë takic apieth.

Të bin baai koc thin

Gäärë yän bin ke baai koc thin piny. Lök pan töu të thiäk ke dukään, thukuul, kueer ye bath cath thin, të de taay, yäm ke muñ de mith ka yän ke kä ye koc koc ril gup. Thiec koc ke maktam de Kan-thil në piömdun në biäk de lööng ke reër ë tënë.

Them ba ye paanë caath yic apei në rin bin kä töu thin kedhie njic ku kä wic keek bik töu paandu.

Tak käkë:

- Nä wic yöot rekthook, taa-win häuëth, apartment ka paan dit ye häuëth
- Ye yöot kadï ba keek wic, agut ci yöot ke töc
- Kä bë rot waar lëu ba keek wic rial
- Ye dom cit njic yän ba wic na wic paan koc njic dom
- Na wic paan thær ka paan jöt
- Wëu ku thaa bin ye looi na koc kä wëu ba keek waar thin
- Lööng ke Kan-thil në biäk de kä bë keek looi baai ka yöot bë keek juak thin, ku
- Kä ye kan-thil kuony koc töu piömdun

Maktab de yee de baai aye wic bë koc yaa nyuöth kä bë keek kuony ë yöny de baai, wëu yee de baai, pial de guöp ku reër bin reër thin ke yi mit piöu. Yin alëu ba thiëc na koc ye paanë yic wäl ye col athbeth-toth yee dhëi cuop wei në paan pioc yik yic, bë cë keek thöth ke kë në akuma gam, paan thiäk ke të ye löör dieer thin, ka na thiäk ke Tank ye kë ye koc wook thin. Athör nyöth kä cit dëw de mac apieth, yän ke piu ku kä koc cit yöot ci keek juak thin ka ci keek thuörpiny.

Wëu ye keek wic bë baai koc kë koc yöc

Yin lëu bë yin yik wëy ye eke raan wic bë baai koc kë koc yöc në wëu ka \$11,000 bin ke paan duön tuen koc, paan ye häa-uëth, bë rekthook, taaun häa-uëth ka

apātment geer tē cīn ye yök thīn nē Junub Athē-ral-īya. Wēū kē aa ce ke raan wīc bē paanden thēer juiir ka bīn ke piny abac γκκ.

Athōr de thiēc de ye kē nē aye looi nē Revenue SA (www.revenuesa.sa.gov.au)

Dhēn de wēū

Kē tueeη bīn baai γκκ ee ba wēū kuεεt-Them ba ηic yee wēū kaa dib a keek cam nē ηō ku tēno ku yee wēū kaa dib a keek yaa tōō. Tak yī nom ē ka ba looi ē cām duōn de wēū ku yee wēū kaa dī lēu ba keek dheen ku ba keek lēu ē cuōt. Anōη kā juēc lēu bīn ke baai γκκ, ku kē yeη dīt ee na ba lēu, ke yi lo tueeη.

Ee piath na ba wēū juēc tāū piny. Yīn bē dhil yiōōk wu ba taamiin (Yīn-cuēren) de baai yaa tāu piny na dhēn wēū wār wēū kaa 80% de γōny de baai.

Guik ku thiēc kēεεdit. Ē nyindhie yee thiēc ē wēū ye keek juak ē kāη nhīim, wīc raan bē yī kuony ē kā cī keek gōōr ke kor nyīin ke kōn-terεk, buru-cuur ku awaraεεk thii ye keek tεεkpiny. Kōc juēc ē kōc dhēn wēū aa nōη makana de kuēn Kal-ku-letōr-looi bēn wēū lēu ba keek dēen ηic ku ye ηō bē wēū ye keek juak ē wēū nhīim cōk lo nhial. Tak yee keno yeη ba loom dhēn cī rōt be waar ke dhēn lēu bē rōt waar ka kē wēn bē rōη ke kā wīc keek, ku na wīc ba wēū ke baai ya cuatpiny ē pōt-naaitic ka ē pēi. Tīη na lēu rōt ba wēū kōk cuatpiny.

Yee tāū ē yī nom na nōη wēū kōk ba keek cuatpiny rial tē cīn ye tak ba baai γκκ. Wēū tōu ē dhen nom, wēū ben ē ke baai caaric, yīth-temp dīōtī, taamiin, wēū ke lōōη, wēū bīn ke kōk, wēū ke akutnom de kōc ke bēi ku wēū kaa awataa de Kan-thil ηoot ē ke kē nē keek cuatpiny aalēu bik kuε abik buōt ku tiim juēc bē mat nē γōny de paan jōt yic. Yīn lēu ba wēū kōk wīc na wīc ba paan juiir yic ka ba bēr buth.

Maktam de γεεc de bēi alēu bē yī kuony ē kōōr de wēū ba keek dhēen bīn ke baai γκκ ku yee kē nē a cī lēu bē ηām yīin. Agut tē nōη εn kōc kony yīin nē γōny de baai apieth ba dhēen bē pieth ke yīin wīc eya. Duōne ye thōōη lon bīi Maktam de γεεc de bēi kōōc cilic, nē rin yee bēηki ke mīōōc ē wēū- ye eke thiēc bīk tētīc yīin apieth ē kē yee keek dhen kān luεel yeη pieth, yee kā cī keek gōōr kōn kueen apieth ke yī ηoot ke yī kēn thōōny.

Teer de wēū ke paan γκκē

Yee lo ē γōny cē tēer

Wēū bīi ke baai γκκ alēu bē cāk ē wēū juēc. Kē yee rōt raan γεεc paande ee wēū cāk, ku yīin bē jol teer wek keek, nē dhōl de raan de maktab agut tē bīi wek mat. Yīin lēu ba wēū thōōη rōt bīn ke baai γκκ cāk ke yī ηic ē paan cik kān lēu bē γκκ ē wēū kadi. Yīn lēu ba wēū bīn ke baai γκκ cāk na bīk gam bik yi yīk dhen ku bē paan γκκ caaric.

Apieth ba ηic ye ηō cē looi baai ku kā cē keek tāū thīn ku na cē keek kā gōōr nē γōny de baai yic. Tīη na cī kā cī keek luεel ku akeeu de baai tōu cīman cī keek gōōr ē taytel de baai yic.

Ƴōny de Dilaala

Bēī juēc aaye keek ƣaac ē dilaala na nɔŋ kɔc juēc wīc ƣōī. Raan nɔŋ baai ee nɔŋ tē nɔŋ cē kuut ben ē paan de ƣɔcɔc. Wēū cī keek kuut a cī ke bē lēk yīn ka kɔc kōk tōu ē dilaala yic. Kɔc ke alueeth (yee wēū cā abac nē rīn bīī ƣōny de baai rɔt juak ke ke cī bē ƣōcɔc) aa cī akuma de Junub Athē–ral–iya keek jāī ēmēen.

Na wīc ba baai ƣɔcɔc ē dilaala yic apieth ba yī rīn gōōr ku thīāŋ athōr ye kē nē looi. Yīn bē kan yee yī ŋic dhil nɔŋcɔth ku bē yī jɔl gōōr rīn.

Kē yēn bē rɔt looi, kɔc tōu ē dilaala yic aŋic ŋek wēū tōu ke yēen lēu ben ke baai ƣɔcɔc. Na kēn dilaala wēū cī raan ƣēec baai kuut cuōōp, ke wun de baai anɔŋ yic bē jaai bē paande ƣaac. Ke wun de baai alēu bē them bē teer ke kɔc ke dilaala kun a tak dēŋ alēu bē paan de tāū thuuk.

Na kuc ƣōny de dilaala, ke yī thiēc kɔc ŋic londe bīk yī kɔny. Na nɔŋ raan ca thɔn bē lɔ ē dilaala yic nē rīnku, kē yee raan nē abē kē yēn ke yī ŋic dhil gam agut cē athōr cīn ye gam lon ben lɔ dilaala yic nē rīnku.

Guik kā cē keek gōōr nē biāk de yee paan ƣēecē ku bē wēū lēu bīī ke ye ƣɔcɔc ŋic. Thiēc raan de maktam de ƣēec de bēī ē wēū lēu ben ke ye ƣaac. Tak yīnhom na wīc ba wēū tāū piny ben ē ke baai caath yic–wēū aa cē ke bē dhuōk yīīn, tē kēn baai yī lōny, ku yīn bē wēlyam (malumat) juēc apei ŋic.

Apieth ba tē bīn kōcɔc thīn ē dilaala yic ku duōnē rɔt cɔk mār ē tɔr yic. **Acīn kaam ye cɔcɔl kaam bīī kāŋ liēer tē cīn baai ƣɔcɔc ē dilaala yic.** Juiir tamiin (yīn–cuēēren) de baai ku kā tōu thīn nē akōl er thēeny yīn athōr de ƣōny de baai.

Athōr de ƣōny de baai

Yīn bē dhil luui wek maktam de ƣēec de bēī nē thaa ƣēec yīn baai. Kā wīc ba keek yaa thiēc kedhie nē biāk de baai, ajuīer bin baai caath yic, wēū tōu ke yī ku ajuīer de athōr de ƣōny de baai aabē yaa tēek ē kueerdēn.

Puɔm 1 ee athōr cī maktamd de ƣēec de baai juiir ku abē yic nɔŋ wēl riliic nē biāk de baai. Raan ƣēec kāŋ ka raan bē kāŋ gōōr abē yī kuɔny ē dhōl bīn athōrē deetic ago nɔŋ ril bīn wēū lēu ben ē paanē ƣaac ŋic.

Na wīc ba wēū bīn ke baai cāk lueel ke ka ba dhiil gāār piny ka na kēn ye kē nē looi, ke ka cī wun de baai bē cuōōp. Na cē wēū cak keek cāk gam ke wek bē athōr de ƣēec de baai thaany ē kaamdun yīīn ku wun de baai. Ku yīn bē naŋ kaam bīī kāŋ liēer–kaam lēu bīn yī nɔm waar, acak ŋō yēndī.

Na cē kaam bīī kāŋ liēer thōk, ke athōr de ƣōny de baai ca thaany abē tōu ke ye lōŋ. Nē yee kē nē apieth ba kā tōu thīn kɔn yaa deetic ke yī kēn thōōny; anɔŋ kā lēu bē ke yīīn yōk na kēn nē lōŋ ke athōr de ƣōny de baai theek.

Tēū de wēū piny

Tēū de wēū piny ee rɔt dɔc looi ē kaam de wik (yith–buɔc) kaa ŋuan ku dhetem nē thāāny de athōr de ƣōny de baai ku wēēiden. Akōl de tēū de wēū piny ee akōl cakē

mat bii wëu ke γōny de bāai gam wun de baai ku bē yīin gām taitel (athör) de baai. Kān ee lon yee rōt looi ē kaam de raanduōn mac lōōj ku raan duōn de wëu kenē wun de baai.

Tōj de kā γε γεεc de baai kōōc, yīin lēu ba baai ber cōk tīj ku caaric ke wëu ŋoot ke ke kēn tāaupiny bē ŋic na ŋoot ke tōu cē mande.

Kē bē γōny de baai bōōth cōk

Na cē wëu tāaupiny, ke raanduōn de maktab abē yī yīōōk wu γōc a cī thōk. Abe dhil juuir ba muktēēr ke paanduōn jōt dhil yīk yīin.

Υεεc de baai wei

γεεc de baai wei athōj kenē γōny de baai, ee tōj de kā dīt ba keek looi nē piirdu yic ku apieth ba yithku ŋic ku dhōl lēu bin keek luōōi.

Αnōj dhōl juēc lēu bin ke paandu γaac– kōc kōk aalēu bik bēiken γaac ke cīn raan cī kē kuany, ku yee kē nē wīc ba pēl ku londe γεεc de baai cēeth thīn. Kōc juēc aaye kōc ke maktab kuany bik baai γaac ka bē ke tāau ē dilaala yic nē rinku. Guik dhōl kōk pieth lēu bin ke paandu γaac ku jamē wek kōc kōk cē bēiken γaac.

Lōndu wek raan de maktab

Yīn bē athōr ye cōōl athōr de maktam ca kuany kōn thaany wek raan de maktam de γεεc de bēi ben paandu γaac. Athōr de maktam ca kuany ee lōj ku apieth be kuen ku ba deetic apieth. Thura de athōr de maktam ca kuany ku yith tōu thīn aabē yīk yīin

Athōr de maktam ca kuany ca thaany abē yic narj kākē:

- Pēy ka run ben ke luui
- Lēu bē teemkōu kadi
- Kōm–miic–cōn (ee wëu ba keek yīk kōc ke maktab bē paandu γaac)
- Pēl benē paandu γaac ku wëu rēkcōk ē γεεn
- Wëu lēu bī ke γε γaac ka wëu cī raan de maktam ca kuany keek cāk
- Kā pieth bī maktam keek yōk ē lon cii keek paandu tāau thuuk.

Υεεc de baai ē dilaala yic

Na wīc ba paandu γaac ē dilaala yic, apieth ba ke kōn neem ago lon yee keek luui ŋic apieth.

Kaam ŋoote dilaala apieth ba wëu ca keek kuut bī ke paan du γōōc cāk. Ee kēnē abē raan yīk ril ben paandu γaac ē wëu ca keek cāk ka wëu lēny keek. Raan de maktab ca kuany abē wëu ca keek kuut gāarpiny ku wëu ke jōk ke dilaala ala nhial agut tē bī yēn kōōc thīn.

Yīn bē pal cīōl na diāk ‘ cīōt de wun de baai, nē dilaala yic. Aabi raan de dilaala keek ya caal, ku kaa cī bē thōj ke wëu ca keek kuut ku cī kē bē liir nhom. Kē yee wun de baai

päl ciöt ee be njic lɔn na ɲoot wëëu cë keek kuut ke kënë keek cuɔɔp ku na aɲoot ke tɔu piny apɛi.

Na kën wëëu cë keek kuut cuɔɔp aye cɔl 'päthed yin'. Raan de maktab aaye them bë teer agut tɛ bë dilaala lɔ nhial. Na cë baai ɣaac në yee dholë ë dilaala yic, ke raan cë ye ɣɔɔc abë cën kaam bë kãɲ liɛɛr bë päl ye.

Na ɣɔny de baai wëëu cë keek kuut cuɔɔp, ka bë yik raan bë wëëu juɛc täaupiny. Raan be guɔɔp miet abë athör de ɣɔc thaany ku tɛëu wëëu ke dip-pothit piny ë nyinic. Raan ɣɔc baai ë dilaala yic acin kaam ye päl yen bë kãɲ liɛɛr .

Maktam Dīt

Maktam de Kɔn-thiöö-mer ku
Bith-thenɛth Apɛɛr
Chesser House
91-97 Grenfell Street
Adelaide SA 5000

Anuaan de Buthada:

Maktam de Kɔn-thiöö-mer ku
Bith-thenɛth Apɛɛr
GPO Box 1719
Adelaide SA 5001
website: www.ocba.sa.gov.au

Wël benë ke yic jãam ë thonɔun

Wok lëu buku yī jãam ë thonɔun. Telepuun 131 450 na wic jam ë telepuun de konykony de wäär de thok ABAC.

Ancɔɲ raan bë yīin waarthok ë telepuunic ke wɛ cë keek tuɔm thook- wɛ-diäk.

Thiɛc bë yī tuɔɔmthok wek:

Maktam de Kɔn-thiöö-mer ku Bith-thenɛth Apɛɛr:

8204 9777 Jëëm de raan wic kuɔɔny

8204 9544 Jëëm de raan wic bë baai riɔp

8204 9599 gäär de cääda de dhiëth, thuccu ku thiëek

Na wic wël kɔk, ke yī lööm thura de:

Ee wët de baai-Athör bë yī ɲɔɔrë ɣɔny de baai ku ɣɛɛc de, Atɔu ke ye kitab në

Maktam de Kɔn-thiöö-mer ku Bith-thenɛth Apɛɛr. telepuun (08) 8204 9516 bik yī tuɔc kɔppi.

Lëk cë gãm yīin ye waraɲ yic ee lëk mat lëk nhiim path ku a cë path bë lööm ke ye lëk war lëk pɛɛth lëu ba yök tɛn raan njic wël juääc alcɔɲ ɣɔc/ɣɛɛc/jiër ɣööt wälä tɪɲtɪɲ lööɲ mac ɣɔc/ɣɛɛc/jiër ɣööt.

Mäktam Wël Raan ɣɔɔc ku Tajiir ee aguir akuma koor lëu bi lëk ku wëët yīin alcɔɲ ɣɔc/ɣɛɛc ɣöt wälä jiër tɛ bi yin ceɲ thīn.